

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Ministerie van Financiën
De staatssecretaris van Financiën - Toeslagen en Douane
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Pagina 1/3

Geachte mevrouw De Vries,

Datum
26 januari 2023

Wij volgen de uitwerking en uitvoering van de Kindregeling zoals die is opgenomen in de Wet hersteloperatie toeslagen (hierna: Wht) op de voet. Wij zijn tevreden dat de hulp aan kinderen uit gedupeerde gezinnen – waarvan ongeveer een derde inmiddels (jong) volwassen is – niet alleen een financiële regeling bevat, maar zich ook uitstrekt over andere terreinen die belangrijk zijn voor hun leven. De wet komt grotendeels overeen met wat de kinderen uit het kindpanel in juni 2021 zelf hebben aangegeven nodig te hebben om hun leven weer op de rit te krijgen.¹ Dat is positief. Tegelijkertijd zien we ook dat het op een aantal onderdelen ontbreekt aan perspectief voor sommige groepen kinderen. Dit laatste is niet in lijn met de visie van het kindpanel.

Onderwerp
Positie van gedupeerde kinderen en jong volwassenen

Wat wij van u vragen

Wij vinden het belangrijk dat de kinderen uit gedupeerde gezinnen – in het bijzonder de kinderen die zwaar geraakt zijn door de kinderopvangtoeslagaffaire – het vertrouwen in de overheid herwinnen. En bovendien willen wij dat de overheid hen een duurzaam perspectief op hun toekomst biedt. Daarom vragen wij van u het volgende:

- Kom met een structurele oplossing voor het bieden van hulp aan kinderen die steun willen bij het volgen van reguliere langdurige onderwijstrajecten.
- Zorg bij de uitvoering van de motie van mevrouw H. Kat van 22 december 2022² dat gedupeerde jongeren met problematische schulden geholpen worden door hen zo snel mogelijk zicht te geven op een zelfstandig leven zonder schulden. De reguliere schuldhulpverlening volstaat niet voor deze groep.
- Geef in al uw communicatie zelfstandige erkenning aan het leed dat kinderen uit de gedupeerde gezinnen hebben ondervonden en aan de barrières waarmee ze in hun leven geconfronteerd zijn waardoor ze ontwikkelachterstanden kunnen hebben opgelopen. Laat dit zien door zoveel als mogelijk deze kinderen niet aan te duiden als 'kinderen van gedupeerde ouders' maar als 'gedupeerde kinderen'.

Nationale ombudsman
Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Ondersteuning bij reguliere langdurige onderwijstrajecten

De financiële tegemoetkoming is een beginnend steuntje in de rug, volgens de kinderen in het rapport van het kindpanel. Vanuit het oogpunt van een duurzaam toekomstperspectief, hebben studie en ontwikkeling voor de jongeren prioriteit. Dat is, zoals zij zelf zeggen 'bepalend voor de rest van het leven'. De hersteloperatie voor kinderen bevat naast de financiële tegemoetkoming, ook voorzieningen op het gebied

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
www.nationaleombudsman.nl

¹ Zie: Leven op de rit van 9 juni 2021: https://services.belastingdienst.nl/toeslagen-herstel/wp-content/uploads/sites/3/2022/12/vgr_2021.06.22_voortgangsrapportage7_bijlage5_advieskinderenenjongeren.pdf

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2022-2023, 31 066, nr. 1151.

van emotioneel herstel en – net als bij de ouders – hulp van gemeenten op het gebied van financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Maar voor die jongeren die graag hulp willen bij het volgen van formeel onderwijs is er weinig geregeld. Vanuit het deel emotioneel herstel, kan een kind aanhaken bij een traject voor maatschappelijke diensttijd (MDT). Sommige gemeenten proberen vanuit de brede ondersteuning hulp te bieden als het gaat om het aanbieden van reguliere langdurige onderwijstrajecten. Zij geven zelf aan meer mogelijkheden te willen om kinderen in hun onderwijsbehoefte te ondersteunen. Er staat echter niets gespecificeerd over formeel onderwijs in de Wht of in de specifieke uitkering (SPUK) gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangproblematiek. Het gevolg is dat het van de welwillendheid, kennis en individuele professionals van gemeenten afhangt of gedupeerde kinderen deze hulp al dan niet krijgen. Wij vinden dit onwenselijk.

Pagina 2/3

Wij vragen u daarom om met een structurele oplossing te komen om de gedupeerde kinderen die daar om vragen meer hulp te bieden als het gaat om het volgen van reguliere langdurige onderwijstrajecten.

Gedupeerde jongeren met problematische schulden

Wij weten dat een deel van de ongeveer 25.000 gedupeerde jongeren van 18 jaar en ouder kampt met problematische schulden. Voor deze groep is er geen schuldenregeling, in tegenstelling tot hun ouders. Dat betekent voor hen onder andere dat de financiële tegemoetkoming van 10.000 euro die zij krijgt, bij een eventueel schuldhulpverleningstraject, ingezet zal worden om de schulden af te lossen. De tegemoetkoming is dan niet vrij te besteden. Voor hen is van een steuntje in de rug door de tegemoetkoming dus geen sprake. Bovendien komen zij met hun schulden in het reguliere schuldhulptraject terecht waarbij het jaren kan duren tot zij schuldenvrij zijn. In deze trajecten kan worden verlangd dat zij gaan werken in plaats van studeren. Daarnaast zijn sommige gedupeerde kinderen DUO leningen aangegaan om de schulden van hun ouders af te betalen en/of bij te dragen in de kosten voor levensonderhoud. Voor die groep is een schuldregeling geen oplossing, omdat de hoofdsom van de DUO schuld, na de schuldregeling blijft bestaan. En zoals u ook weet, brengen problematische schulden veel stress met zich mee. Stress leidt tot stagnatie op vele ontwikkelingsgebieden. Zolang deze schulden niet zijn opgelost, is er geen duurzaam toekomstperspectief voor deze groep. Met als gevolg dat er van herstel van het vertrouwen in de overheid bij hen geen sprake zal zijn.

Wij krijgen vragen en klachten van jongeren met problematische schulden. Onze lokale collega Kinderombudsmannen gaven dit ook aan in hun opinieartikel in de NRC op 25 december 2022.³ De motie Kat, met de vraag om alsnog een schuldhulpverleningsaanbod te ontwikkelen in overleg met gemeenten, is gelukkig breed gesteund in de Tweede Kamer. Inmiddels hebben wij begrepen dat een nieuw programmateam binnen het Rijk bezig is om gevolg te geven aan de motie. Dat is goed nieuws.

Wij zien graag bij de uitwerking van de motie Kat, dat gedupeerde jongeren met problematische schulden weer zo snel als mogelijk zicht hebben op een duurzaam toekomstperspectief. Dit betekent sneller dan de termijnen zoals binnen de reguliere schuldhulptrajecten. Een perspectief dat niet gericht is op het aflossen van hun schulden, maar op hun eigen ontwikkeling naar een zelfstandig(er) leven. Daar hebben zij recht op.

³ 'Vergeet de kinderen van het Toeslagenschandaal' niet van mevrouw A.M. van der Does, mevrouw S. Goudsmit en mevrouw Y. Nass.

Zelfstandige erkenning gedupeerde kinderen

Pagina 3/3

In de brief die u vanaf 17 november 2022 verstuurt aan alle kinderen uit de gedupeerde gezinnen schrijft u: *'We hebben bij de overheid fouten gemaakt met de kinderopvangtoeslag. Daar hebben je ouder(s) of verzorger(s) veel last van gehad. En jij helaas ook. Dat had nooit mogen gebeuren.'* Het is goed dat u hiermee erkent dat ook kinderen uit deze gezinnen zijn gedupeerd en hun belangen en rechten zijn geschonden door de manier waarop de overheid is omgegaan met hun ouders. Echter in veel van de communicatie rondom deze groep kinderen, heeft u het ook regelmatig over 'kinderen van gedupeerde ouders'. Daaruit blijkt dat u deze kinderen niet altijd als zelfstandig gedupeerde van de overheid aanduidt. Dit is niet dezelfde boodschap als die in de brief. Het is duidelijk dat niet alle kinderen in gelijke mate problemen ervaren door de kinderopvangtoeslagaffaire. Maar voor de groep kinderen die hier wel onder heeft geleden en nog steeds lijdt, is de zelfstandige erkenning om ook als gedupeerde te worden benoemd heel belangrijk.

We vragen u dan ook om in uw communicatie deze kinderen als zelfstandig gedupeerde aan te spreken en niet als kinderen van gedupeerde ouders.

Tot slot

Wij ontvangen graag binnen drie weken antwoord van u op bovengenoemde verzoeken.

Een afschrift van deze brief sturen wij ook aan de vaste Kamercommissies voor Financiën van de Eerste en Tweede Kamer. Onze contactpersoon bij uw organisatie (mevrouw M. de Vries) ontvangt eveneens dit bericht. Deze brief is openbaar en te vinden op www.nationaleombudsman.nl en www.kinderombudsman.nl.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman en

de Kinderombudsvrouw

Reinier van Zutphen

Margrite Kalverboer